

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 22/2013

3.12.2013

ÄNDRINGAR I KYRKOLAGEN, KYRKOORDNINGEN OCH VALORDNINGEN FÖR KYRKAN GÄLLANDE SÄTTET ATT VÄLJA KYRKOHERDE, KYRKOMEDLEMSKAPET FÖR UTLÄNNINGAR SOM SAKNAR HEMKOMMUN SAMT INITIATIVRÄTTEN I STIFTSFULLMÄKTIGE

Lagen om ändring av kyrkolagen (797/2013) består av tre sakhelheter som presenteras närmare nedan. Ändringen i kyrkolagen träder i kraft den 1 januari 2014. Kyrkomötets beslut om relaterade ändringar av kyrkoordningen (798/2013) och valordningen för kyrkan (799/2013) träder i kraft samtidigt. De ändrade författningarna finns i författningsdatabanken www.finlex.fi.

Ändringar i sättet att välja kyrkoherde

Enligt de ändrade bestämmelserna utses församlingens kyrkoherde fortsättningsvis i första hand genom direkt val, där 18 år fyllda församlingsmedlemmar har rösträtt (*direkt kyrkoherdeval*). På begäran av kyrkofullmäktige eller församlingrådet kan domkapitlet dock besluta att kyrkoherden ska utses genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller församlingrådet (*indirekt kyrkoherdeval*). Även flera församlingars gemensamma kyrkoherde kan väljas genom indirekt val. Beslut om förrättande av indirekt val ska fattas innan tjänsten ledigförklaras.

Vid direkt kyrkoherdeval granskar domkapitlet sökandenas behörighet för tjänsten och ger ett valförslag, om tjänsten inte ledigförklaras på nytt. Innan valförslaget upprättas kan domkapitlet efter övervägande begära ett utlåtande om de sökande som är behöriga för tjänsten av kyrkofullmäktige eller församlingrådet. I valförslaget ska domkapitlet placera tre av de sökande som uppfyller behörighetsvillkoren i förslagsrum i den ordning som de anses ha skicklighet och förmåga för tjänsten, med beaktande av de särskilda behoven i tjänsten. Det nya är att domkapitlet inte längre ska ta ställning till behörigheten hos eventuella sökande som blir utanför valförslaget, eftersom bestämmelserna om extra valkandidater upphävs. Direkt val förrättas endast mellan de sökande som placerats i förslagsrum.

Uppgiftsfördelningen mellan domkapitlet och församlingen i förrättningen av direkt val ändras inte. Bestämmelserna om förhandsröstning vid direkt kyrkoherdeval har gjorts klarare så att de tydligare anger att det finns möjlighet att anordna förhandsröstning även på andra ställen än pastorskansliet. När ett direkt val fått laga kraft ska domkapitlet utfärda tjänsteförordnande för den som i valet har fått de flesta rösterna.

Vid indirekt kyrkoherdeval ger domkapitlet inget valförslag, utan ett utlåtande till församlingen om sökandena där deras behörighet konstateras och de bedöms utifrån den förmåga och skicklighet som de visat. Vid indirekt val väljs kyrkoherden i huvudsak enligt samma förfaringsbestämmelser som vid val av församlingsskaplan. Val som förrättas i kyrkofullmäktige eller församlingrådet förrättas dock till skillnad från kaplansval vid behov i två steg. Om ingen av de behöriga sökandena vid ett indirekt kyrkoherdeval fått mer än hälften av de avgivna rösterna förrättas vid samma sammanträde ett nytt val mellan de två kandidater som fått flest röster. Den som erhåller de flesta rösterna i detta andra val blir vald. Är antalet röster lika vid den avgörande omröstningen ska domkapitlet utifrån bedömningen av sökandena utfärda tjänsteförordnande för någon av de sökande som erhållit flest röster.

Om en kyrkoherdetjänst har ledigförklarats före den 1 januari 2014 ska tjänsten tillsättas enligt de nu gällande bestämmelserna.

Målet med ändringen av sättet att välja kyrkoherde är att ändra valprocessen så att den stöder att bästa möjliga sökande utses till kyrkoherdetjänsten. Dessutom syftar ändringen till att förkorta och förenkla valförfarandet. Med hjälp av alternativa valsätt kan man beakta församlingarnas behov och lokala sakkunskap.

Kyrkomedlemskap för i Finland bosatta utlänningar som saknar hemkommun

Kyrkolagen ändras så att utlänningar som bor i Finland men saknar hemkommun kan bli medlemmar i kyrkan. Målet är att så långt som möjligt garantera en medlem som saknar hemkommun samma rättigheter och skyldigheter som kyrkans övriga medlemmar.

Förutsättningen för att bli medlem i kyrkan är att personen har deltagit i församlingens verksamhet under minst tre månader. Minitiden behövs för att personen ska ha möjlighet att bekanta sig med församlingen och vid behov få dopundervisning. I praktiken fastställs denna tid i regel från den stund då personen kontaktar församlingen i syfte att inträda som medlem i kyrkan. Om personen redan tidigare aktivt deltagit i till exempel församlingens studentverksamhet eller andra arbetsformer kan detta beaktas i prövningen från fall till fall.

På upptagande av medlemmar tillämpas i övrigt bestämmelserna i kyrkolagen, kyrkoordningen och religionsfrihetslagen (453/2003). Därmed kan till exempel ett utländskt barn som inte fyllt 12 år och som saknar hemkommun inträda i kyrkan endast om någon av barnets föräldrar eller vårdnadshavare är medlem i kyrkan (KL 1:3,2).

En utlänning utan hemkommun som är medlem i kyrkan tillhör den församling på vars område han eller hon bor. I befolkningsdatasystemet administreras uppgifterna om medlemskap i religionssamfund på basis av personens hemkommun, dvs. personens stadigvarande bostad. Församlingsmedlemskap är dock enligt lagstiftningen inte en tillräcklig grund för att registrera utlänningar som tillfälligt vistas i Finland i befolkningsdatasystemet. Därmed får ifrågavarande personer heller ingen personbeteckning. Flyttningsuppgifter för personer utan hemkommun uppdateras inte i befolkningsdatasystemet. Om en medlem som saknar hemkommun flyttar till en annan församlings område är det i regel medlemmens skyldighet att själv meddela församlingen om detta, så att ändringen även kan införas i medlemsregistret. Medlemskapet för en utländsk medlem utan hemkommun upphör när medlemmen inte längre bor i Finland.

Rättigheterna för en medlem utan hemkommun avviker från rättigheterna för andra medlemmar i kyrkan endast i fråga om bestämmelserna om rösträtt. Bestämmelsen om kyrkomedlemmarnas rösträtt i 8 kap. 3 § i kyrkolagen ändras så, att medlemmar i kyrkan som har en i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland har rösträtt. Till denna del svarar bestämmelsen mot bestämmelsen om rösträtt i kommunalval i 26 § i kommunallagen (365/1995). I bestämmelserna om utländska personer som upptagits som medlemmar i kyrkan har inga ändringar införts med avseende på deras skyldighet att betala kyrkoskatt, som även fortsättningsvis grundar sig på allmänna bestämmelser.

Uppgiften om att en person utan hemkommun som blivit medlem i kyrkan har registrerats i befolkningsdatasystemet och fått en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun förmedlas inte automatiskt till församlingarna. Därför måste församlingarna och deras centralregister regelbundet kontrollera detta i befolkningsdatasystemet. Kontrollen bör utföras åtminstone innan vallängden upprättas samt årligen före årsskiftet.

Genom ändringen av kyrkolagen syftar man till att trygga fullgörandet av kyrkans grundläggande uppgift bland utlänningar som bor i Finland och till att stärka förverkligandet av positiv religionsfrihet. Anvisningar om registreringen av en person i kyrkans gemensamma medlemsdatasystem finns på Sacrista.

Initiativ rätt i stiftsfullmäktige

Genom en ändring av 17 b kap. i kyrkolagen gällande stiftsfullmäktige utvidgas initiativrätten till stiftsfullmäktige. Detta ökar församlingsmedlemmarnas möjligheter att påverka. Initiativ rätt har enligt de ändrade bestämmelserna medlemmarna av stiftsfullmäktige, domkapitlet, kyrkoråden, församlingsråden, de gemensamma kyrkoråden och minst tio församlingsmedlemmar som är röstberättigade i församlingsval i en församling som hör till stiftet (*medlemsinitiativ*). Medlemsinitiativ kan alltså undertecknas av församlingsmedlemmar som vid undertecknandet har fyllt 16 år.

Innehållet i initiativrätten begränsas inte i bestämmelsen. Stiftsfullmäktiges uppgift är att stödja och främja fullgörandet av kyrkans uppgift i stiftet och dess församlingar. Initiativrätten omfattar till exempel utveckling av stiftets eller församlingarnas förvaltning, ekonomi och verksamhet. Initiativ kan även gälla ändringar av gällande kyrklig lagstiftning, varvid det är stiftsfullmäktiges uppgift att bedöma om initiativet ska föras vidare till kyrkomötet som en stiftsfullmäktige framställning.

Medlemsinitiativ ska läggas fram skriftligt och vara egenhändigt undertecknade av varje initiativtagare. Muntligt framläggande av initiativ är inte möjligt på grund av underskriftsplikten. Av denna anledning är det inte heller möjligt att lägga fram initiativ i form av en medborgaradress på internet. I anslutning till underskriften ska initiativtagarens namn, födelsedatum och den församling där initiativtagaren har rösträtt tydligt antecknas.

Initiativdokumentet ska dessutom innehålla avsändarens namn och kontaktuppgifter för behandlingen av initiativet. Med avsändare avses den person som tillställer domkapitlet dokumentet för stiftsfullmäktige. Kontaktuppgifter avser en postadress eller en annan adress till vilken tillkännagivanden och andra behövliga kontakter för behandlingen av initiativet ska riktas.

För att stiftsfullmäktige ska ha skyldighet att behandla ett medlemsinitiativ måste initiativet ha det föreskrivna antalet undertecknare som uppfyller angivna villkor. Domkapitlet, vars uppgift det är att bereda de ärenden som stiftsfullmäktige ska behandla, kan vid behov i kyrkans gemensamma medlemsdatasystem kontrollera att initiativundertecknarna är medlemmar i stiftets församlingar.

Med detta cirkulär följer en blankettmall för medlemsinitiativ.

Närmare information om ärendet ger kyrkorådet Pirjo Pihlaja, förvaltningschef Asta Virtaniemi, kyrkomötets generalsekreterare Katri Kuuskoski, tf jurist Leena Saastamoinen, e-postadresser fornamn.efternamn@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0334